

50 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΚΕΛΟΣ Α: Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΗΤΤΑΣ

Κριτική στον όρο μεταπολίτευση

Ο όρος "μεταπολίτευση", παρότι χιλιοχρησιμοποιημένος παραμένει ακόμη και σήμερα ένας όρος θολού περιεχομένου, με διαφορετικές και καμιά φορά συγκρουόμενες, σημασίες ανάλογα με το ποιος είναι ο εκάστοτε φορέας που αποπεύραται να τον νοηματοδοτήσει. Ουσιαστικά όμως πρόκειται για ένα κενό πολιτικό σημαίνον δίχως σαφείς καταβολές, συμβολισμό και πλαίσιο

Άλλες φορές αντιληπτός τελεολογικά ως "η κατάρρευση της δικτατορίας" που επισφραγίστηκε από την πρότερη αντιδικτατορική πάλη, την ριζοσπαστικοποίηση της νεολαίας και την κοινωνική αγανάκτηση στον συνεχιζόμενο - εικοσαετή τότε - μετεμφυλιακό ρεβανσισμό της δεξιάς των συνταγματαρχών που κορυφώθηκε με την εξέγερση του Πολυτεχνείου. Άλλες πάλι αντιληπτός αφηγηριακά, ως η εκκίνηση της εποχής ενός νέου συναινετικού κοινωνικού συμβολαίου στην αστική δημοκρατία, με περισσότερες δημοκρατικές ελευθερίες, με την αποκήρυξη του βίαιου παρελθόντος, με την αποποινικοποίηση των κομμουνιστικών ιδεών, με το πέρασμα σε μια ψευδεπίγραφη δημοκρατία "εθνικής ενότητας".

Ο όρος δεν μπόρεσε ποτέ να καταστεί ιστορικά, νοηματικά και ποιοτικά επαρκής ώστε να περιγράψει την ακριβή συνθήκη και τα πραγματικά αίτια που οδήγησαν στην ιστορική μετάβαση από την στρατιωτική δικτατορία στην αστική δημοκρατία του σήμερα. Αφού σε κάθε μία από τις δύο αφηγήσεις, δεν γίνεται διακριτή η μεταδικτατορική συνθήκη ως εκδήλωση της πολιτικής συνέχειας του ταξικού πολέμου με άλλα μέσα, από πλευράς της ντόπιας αστικής τάξης αλλά και του διεθνούς οικονομικού και ιμπεριαλιστικού συσχετισμού.

Ο όρος αυτός, είναι συνδεδεμένος με την ήττα της Αριστεράς σε οργανωτικό και στρατιωτικό επίπεδο. Η Αριστερά έχασε την επανάσταση, αλλά κατάφερε να επιβάλει την ηθική της. Η μεταπολίτευση σε πολιτισμικό επίπεδο είναι η μετατροπή της ηθικής στην κοινωνία. Η μετατροπή της σε μια ηθική του θύματος της ήττας του κομμουνιστικού ονείρου. Η Αριστερά επέβαλε πολιτικά το πλαίσιο του γνήσιου, του ταπεινού, του ταλαιπωρημένου. Η ηθική του ηττημένου είναι ταυτόχρονα η ηθική του αδικημένου. Και η μεταπολιτευτική ιδεολογική ηγεμονία της αριστεράς συνίσταται ακριβώς σε αυτό, την αίσθηση αδικίας που προκύπτει από την ήττα, συνεπώς στην αίσθηση της ηθικής ανωτερότητας.

Η κυριαρχία αυτής της ιδεολογίας τελειώνει πολιτικά και κοινωνικά με τη δεύτερη συναπτή τετραετία μητσοτάκη. Η Ελλάδα για πρώτη φορά βλέπει τους αριθμούς της αριστεράς να μειωθούν στις εκλογές, τα ιδεολογικά της κεκτημένα (άσυλο) καταρρέουν, και μαζί τους, η πολιτιστική της ηγεμονία. Κορωνίδα της κατάρρευσης είναι και η πορεία του ΣΥΡΙΖΑ, ενός κόμματος εκφραστή μιας μεγάλης μερίδας των ιδεών της Μεταπολίτευσης. Η εκλογική συρρίκνωση του δεν είναι παρά σχετική με τις μεταβολές στο εσωτερικό του που έστρεψε ένα ανανεωτικό αριστερό κόμμα που πριν λίγα χρόνια ούρλιαζε για διαγραφή χρέους, σε ένα προεδρικό κόμμα ενός golden boy.

Πενήντα χρόνια μετά θεωρούμε ότι η ίδια η κληρονομιά της αντιδικτατορικής πάλης και της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, αποτελούν αδιαμφισβήτητη κληρονομιά των από τα κάτω. Όσο αποτελούν και την ήττα μας, στην ανάδυση του νέου αστικού δημοκρατικού κόσμου, αλλά όχι του κόσμου της επανάστασης.

Έτσι λοιπόν, θα δεχτούμε την μετάβαση, ως κληρονομιά των από τα κάτω και την πώση της χούντας ως λαϊκή κατάκτηση. Σεβόμενοι τις δημοκρατικές ελευθερίες που απολαμβάνουμε, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι αυτές, δεν είναι παρά ψήγματα ελευθερίας. Παρότι αρνούμαστε τον ορισμό της μεταπολίτευσης ως μιας χρονικής περιόδολόγησης που προσδίδει στην μεταδικτατορική περίοδο ένα αμιγώς θετικό πολιτικό πρόσημο που παραγνωρίζει πως η μετάβαση ήτο η συνέχεια του ταξικού πολέμου με άλλα μέσα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι συγκεκριμένες ελευθερίες.

Αν λοιπόν η μεταπολίτευση ως νέα εποχή, είχε ως συστατικά της στοιχεία την ένταξη της αριστεράς στο πολιτικό προσκήνιο και τον κρατικό μηχανισμό, το πανεπιστημιακό άσυλο ως συμβολισμό της μη κρατικής παντοδυναμίας, την υποτιθέμενη πολιτική ισορροπία των δικομματισμών, το κράτος πρόνοιας, τότε σήμερα, που όλα αυτά σταδιακά εκλείπουν, που το άσυλο αποτελεί ανάμνηση και πλέον, η κατάργησή του συμβολίζει την όλο και εντονότερη κρατική ισχύ. Τώρα που το κράτος ανασχηματίζεται στο εσωτερικό του με όρους νεοφιλελεύθερου μονοπωλίου ξεπερνώντας για πρώτη φορά τους μερικούς περιορισμούς που του επέβαλλαν οι παραδοσιακοί δικομματισμοί (ΝΔ - ΠΑΣΟΚ, ΝΔ - ΣΥΡΙΖΑ) οι οποίοι δεν επέτρεπαν με τόση ευκολία νεοφιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις - τομές στην διαχείριση της εξουσίας, μετά και από την βίαιη εκλογική συρρίκνωση των ποσοστών της αριστεράς και την δεύτερη συναπτή κυριαρχία της ΝΔ

η οποία εκφράζεται παράλληλα και με την ιδεολογική της κυριαρχία στο κοινωνικό πεδίο.

Τώρα που η επίθεση στην κοινωνική βάση αναμένεται να ενταθεί επικίνδυνα χωρίς την ύπαρξη κάποιας εξισορροπητικής δύναμης να συγκρατεί τις κατευθύνσεις, τις ροπές και τις φιλοδοξίες του ελληνικού καπιταλισμού για την όξυνση της ταξικής επίθεσης προς την κοινωνική βάση. Τώρα είναι άλλον η ασφαλής στιγμή να αναγνωρίσουμε το τέλος της “μεταπολίτευσης” και να το αντιληφθούμε ως αυτό που πραγματικά είναι. Ένας κύκλος ήττας που συμπληρώνεται και μια αφορμή για απολογισμό, αποτίμηση και ανασυγκρότηση εν όψει της διαφαινόμενης έντασης.

Θα αναλύσουμε παρακάτω δυο κατοπτρικά αντίθετες προοπτικές κινηματικής δράσης που θεωρούμε ότι όρισαν μεταξύ άλλων το πολιτικό πλαίσιο των τελευταίων πενήντα ετών.

Κίνημα και Σοσιαλδημοκρατία

Παρά τους τόνους μελάνης, παρά την συνεχή και αδιάκοπη παρουσία του στον δρόμο, τις χιλιάδες ατομικές και οργανωμένες αγωνιστικές ενέργειες το κίνημα πενήντα χρόνια μετά, παρά τις νίκες, τις ήττες, τις προόδους, τις οπισθοδρομήσεις και τις εξελίξεις του και παρά τις καιροσκοπικές του προσπάθειες να εκμεταλλευτεί τους κραδασμούς και τα μομέντουμ που δημιουργήσε η καπιταλιστική κρίση, φαίνεται να μην έχει καλύψει ούτε κατ'ελάχιστο την απόσταση προς τον τελικό στόχο της επαναστατικής, ούτε καν της προ - επαναστατικής διαδικασίας.

Αν η πιο βασική αδυναμία του ήταν αδιαφιλονίκητα η έλλειψη μιας συμπαγούς οργανωτικότητας, από τα μέσα προς τα έξω, που θα κατηύθυνε και θα πολιτικοποιούσε την συλλογική οργή σε επαναστατικές ατραπούς, τότε η δεύτερη βασικότερη ήταν εκείνη, του να διαχειριστεί τις κοινωνικές εκτονώσεις που προέκυπταν κάθε φορά από τις σοσιαλδημοκρατικές διαχειρίσεις, όταν η οργή φαινόταν να αναβράζει.

Είναι ιστορικά ασφαλές να ειπωθεί πλέον ότι ο χειρότερος εχθρός των αγώνων της βάσης, είναι η ίδια η εσωτερική τους διαφθορά και η τάση τους να αφομοιώνονται όταν δεν μπορούν πλέον να απαντήσουν πειστικά στο ζήτημα της εξουσίας. Οι σύγχρονες σοσιαλδημοκρατικές - σοσιαλφιλελεύθερες διαχειρίσεις από την Ελλάδα, ως την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Αγγλία ήταν τα νόθα παιδιά αυτής της κοινής αδυναμίας. Και εκ του αποτελέσματος, όπου εμφανίστηκαν, έβλαψαν τα επαναστατικά κινήματα ανεπανάληπτα, οδηγώντας τα στην αποσύνθεση ή το πολιτικό περιθώριο και υψώνοντας πάνω από τις κοινωνίες το μαύρο σύννεφο της απογοήτευσης και της προδοσίας των αγώνων. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι οι σύγχρονες δυτικές σοσιαλδημοκρατίες, (είτε προέρχονταν από τα αστικά τζάκια, είτε από τα σπλάχνα των κοινωνικών αγώνων) μετατράπηκαν ανεξαιρέτως σε βασικό πυλώνα του αστικού συστήματος. Άλλωστε θα αποτελούσε παραλογισμό οι αστικές εξουσίες της Δύσης να επέτρεπαν με θέρμη σε μερίδα του επαναστατικού κινήματος την είσοδό του στα κοινοβούλια, δίχως πρώτα να διαβεβαιωθούν ότι θα είναι ελέγξιμες, υποτελείς, εξυπηρετικές και ακίνδυνες. Στο ελληνικό μεταπολιτευτικό τοπίο αυτό το φαινόμενο εντοπίζεται στις διακυβερνήσεις του πρώιμου ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ. Από τον παπανδρεϊκό κενσινιανισμό στα “χρόνια της ευμάρειας”, μέχρι την εκτόνωση της αντιμνημονιακής οργής και την κοινωνική ανάθεση του 15', οι σοσιαλδημοκρατίες είτε για λόγους πρόσκαιρης ανακούφισης από την νεοφιλελεύθερη επιθετικότητα, είτε ως προαγωγοί της ψευδαίσθησης ενός εξανθρωπισμένου καπιταλισμού με αμβλυμένες ταξικές και κοινωνικές ανισότητες προς όφελος των από τα κάτω, είτε ως απλός μεταρρυθμιστικός πραγματισμός άσκησαν γοητεία και αποδείχθηκαν στρατηγικά ο πιο σκληρός αντίπαλος της επαναστατικής βλέψης. Με τις συνέπειες, να μαίνονται για το κίνημα έως και σήμερα ακόμη και μετά την πτώση τους.

Μια κριτική στη σύγχρονη σοσιαλδημοκρατία δεν θα μπορούσε παρά να ξεκινά με την ανάλυση του πώς αυτή γεννιέται και έρχεται στο πολιτικό προσκήνιο. Θεωρούμε πως η σοσιαλδημοκρατία είναι αποτέλεσμα της αδυναμίας των κινήματων να απαντήσουν στο ζήτημα της εξουσίας. Ένα κίνημα, ακριβώς λόγω της έλλειψης οργανωτικής δομής που σχολιάσαμε, ελλείπει ενός κεντρικού επαναστατικού φορέα, αδυνατεί να δημιουργήσει πρόγραμμα εξουσίας. Η λειτουργία του εξαντλείται στην ανάδειξη της άρνησης ενός κομματιού της κοινωνίας πάνω σε ένα ειδικό γεγονός (πυρηνικά, φυλακές, πόλεμος κλπ). Όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, τα κινήματα υπερβαίνουν την αρχική τους στοχοθεσία και τα πολιτικά υποκείμενα μέσα σε αυτά (οι πρωτοπορίες) συνδέουν τα ειδικά αιτήματα με το ευρύτερο πλέγμα καταπίεσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις (βλ 08, 11-12) δύναται το πολιτικό σύστημα να καταρρεύσει, όπως και έγινε.

Όσο όμως δεν υπάρχει θετικό πρόταγμα, πρόταση επαναστατικής εξουσίας, τότε τα προβλήματα παραμένουν. Η προοπτική του κόσμου χάνεται μέσα στην αδυναμία να προχωρήσει η υπόθεσή τους πέρα από μια στείρα άρνηση. Το κενό αυτό εξουσίας που δημιουργείται ελλείπει της οργανωτικής δυνατότητας των κινήματων, εκμεταλλεύεται η σοσιαλδημοκρατία προτείνοντας συνδιαχείριση. Ένα, μερικώς, θετικό πρόταγμα σαν αυτό δεν μπορεί να αφήσει αδιάφορο τον λαό ο οποίος για να βγει από την αμηχανία της στείρας άρνησης αναθέτει την υπόθεσή του στον πρώτο πολιτικάντη που θα του προσφέρει μια ελπίδα. Πολλές φορές, αυτές οι προτάσεις συνδιαχείρισης προκύπτουν

οργανικά και μέσα από το κίνημα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι ο ΣΥΡΙΖΑ. Το αδιέξοδο της μη πρότασης εξουσίας οδηγεί τόσο τους πολιτικούς φορείς όσο και τα υποκείμενα στα κινήματα να στραφούν σε αυτές τις λύσεις, για αυτό τον λόγο ο ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε να συσπειρώσει ένα δυναμικό κόσμου το οποίο σε καμία άλλη περίπτωση δεν θα τον ψήφιζε. Τα κομμάτια συνεπώς που εν τέλει πράττουν τη σοσιαλδημοκρατική συνδιαχείριση δεν είναι πάντοτε αμιγώς από την αρχή ρεφορμιστικά, αλλά δυστυχώς, ενδέχεται να δημιουργούνται αναπόφευκτα από γνήσιες αγωνίστριες σε περιόδους που το κίνημα δεν μπορεί να δώσει απάντηση στο ζήτημα της εξουσίας.

Η σοσιαλδημοκρατία λοιπόν, αφού έρχεται μέσα και πάνω από τα κινήματα, για να μην καταρρεύσει (συνήθως καταρρέει από τα δεξιά βλ βαιϊμάρη) έρχεται να εγκολπώσει μερικά από τα αιτήματα των κινημάτων και να τα μετατρέψει σε νέους πυλώνες αστικής διαχείρισης. Με αυτό τον τρόπο η αστική δημοκρατία καταφέρνει να κρατήσει τις ισορροπίες της έτσι ώστε να εκτονωθεί η οργή χωρίς να προβεί κάποιο κίνημα σε επαναστατική διαδικασία (βλ αναγνώριση εθνικής αντίστασης). Ο μηχανισμός της εγκολπωσης είναι η βασική ρύθμιση που μεταφράζεται ως φιλελευθεροποίηση. Η φιλελευθεροποίηση του αστικού συστήματος όμως, δεν είναι κάτι που πρέπει να μας βρίσκει αδιάφορες. Η φιλελευθεροποίηση είτε προκύπτει από αμιγώς ρεφορμιστικά αιτήματα (από τα κάτω) είτε από τη σοσιαλδημοκρατία (από τα πάνω) είναι ένα βήμα όχι μπροστά, αλλά διαγώνια. Είναι ένταξη των αιτημάτων πάντα με υπερταξικούς όρους η οποία από τη μία εκτονώνει την οργή, αλλά από την άλλη αποτελεί μια νέα κατάκτηση πάνω στην οποία θα στηθεί ο επόμενος αγώνας. Κάθε μεταρρύθμιση του καπιταλισμού είναι σε απόλυτη συσχέτιση με την αποτυχία των κινημάτων που προηγήθηκαν, να βάλουν το ζήτημα της εξουσίας. Υπό αυτή την έννοια, το κράτος μεταβολίζει πολιτικά την οργή και τα αιτήματα σε νέο πιο "σύγχρονο" πρόγραμμα. Σε αυτό το πλαίσιο, η πολιτική μας στόχευση θα πρέπει να είναι στο να συνεχίζουμε να ριζοσπαστικοποιούμε τα αιτήματα που έχουν φιλελευθεροποιηθεί και ενταχθεί. Να παράγουμε μέσα από τα κεκτημένα νέες μορφές αγώνα.

Η απάντηση συνεπώς στη σοσιαλδημοκρατία δεν μπορεί παρά να είναι η οργανωτική αναβάθμιση των κινημάτων μέσω πολιτικών φορέων που μπορούν να τα κατευθύνουν. Στην περίπτωση αποτυχίας αυτού, η ίδια η σοσιαλδημοκρατία (λόγω της δομικής της ανάγκης να εγκολπώσει τα αιτήματα αυτών των κινημάτων για να μην καταρρεύσει) μας δίνει τη δυνατότητα να αναβαθμίσουμε τα πολιτικά μας αιτήματα και να προτάξουμε εκ νέου το επαναστατικό αίτημα. Η σοσιαλδημοκρατία κατά τρόπο παράδοξο αποτελεί ταυτόχρονα μια ταφόπλακα στο κίνημα που προηγήθηκε, αλλά μπορεί να μετατραπεί και σε αφορμή για το ισχυρότερο κίνημα που θα ακολουθήσει. Αν δεν τη βιώσουμε οργανωτικά με αυτό τον τρόπο, διατρέχουμε τον κίνδυνο, εκτός του να βγαίνουμε συνεχώς πιο αποδυναμωμένοι, να παραδώσουμε την οργή που θα προκύψει από τη ματαίωση της ελπίδας που παράγει η συνδιαχείριση στον φασισμό, με ολέθριες συνέπειες.

Κίνημα και ένοπλη δράση

Στο άλλο άκρο της σοσιαλδημοκρατικής συνδιαχείρισης βρίσκεται η ένοπλη δράση, σαν το κινηματικό και πολιτικό αντίδοτο στην αδράνεια της φιλελευθεροποίησης. Η κατοπτρική αντίθεση του σοσιαλδημοκρατικού συμβιβασμού δεν θα μπορούσε παρά να είναι η αναβάθμιση των οργανωτικών δομών μιας μειοψηφίας μέσα στα κινήματα. Αυτές οι μειοψηφίες των αγωνιστών που προτάσσουν την άμεση επαναστατική προοπτική αποτελούν τα ρήγματα απέναντι στην πολιτική και συναισθηματική σαπίλα της αστικής δημοκρατίας.

Η αστική νομιμότητα που επιβλήθηκε μετά την πτώση της χούντας προσπάθησε να επιβάλει μια νέα μορφή κοινωνικής ειρήνης. Μια μορφή που απονομιμοποίησε τη βία στα μάτια του κόσμου ταυτίζοντάς τη με τα χρόνια του εμφυλίου και το τραύμα. Σε αυτό το πλαίσιο πάτησε και η αριστερή ιδεολογία της (αυτο)θυματοποίησης. Η ένοπλη δράση και οι δυναμικές ενέργειες που την πλαισίωσαν κατάφεραν να αναδείξουν ότι η ειρήνη είναι ψευδής όσο μαίνεται ο ταξικός πόλεμος. Με τον τρόπο του, το ένοπλο έδειξε και συνεχίζει να δείχνει ότι η μεταπολίτευση δεν είναι παρά ένα ψέμα.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι η αντικρατική, αντιιμπεριαλιστική και διεθνιστική δράση που έδωσαν οι διάφορες οργανώσεις, κυρίως η 17N ανέδειξε τις σχέσεις της (προ)χουντικής με τη μεταπολιτευτική περίοδο. Τόσο με τις εκτελέσεις των βασανιστών της χούντας, όσο και με τη στοχοποίηση του ΝΑΤΟϊκού ιμπεριαλισμού, το ένοπλο μας έδειξε ότι όλα άλλαξαν και όλα έμειναν ίδια. Το δικαστικό σύστημα επιλεκτικά δεν εξέφρασε τη λαϊκή οργή για τα 7 χρόνια βασανισμών και αφαιμάξης της ελληνικής εργατικής τάξης. Οι διεθνείς συμμαχίες παρά την άμεση σχέση CIA και χούντας παρέμειναν στο Δυτικό στρατόπεδο. Η ένοπλη δράση κατάφερε όχι μόνο να καταδείξει αυτά τα ζητήματα, αλλά να χτυπήσει στην καρδιά του κτήνους λαμβάνοντας τεράστια λαϊκή υποστήριξη με αυτές της τις δράσεις

Η ένοπλη δράση δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ως η επιτομή των κοινωνικών και ταξικών αγώνων κάθε εποχής. Οι καπιταλιστικές αντιθέσεις που οδηγούν στη συγκρότηση των πολιτικών υποκειμένων που αντιστέκονται σε αυτές, δημιουργούν και δυναμικές μειοψηφίες συνειδητών επαναστατριών μέσα στα πολιτικά υποκείμενα. Η αφαίρεση που ιστορικά μπορεί να γίνει εδώ μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ένοπλη δράση, η κορύφωση των μέσων και των μορφών, δεν μπορεί παρά να νοηθεί ως η αναπόφευκτη κατάληξη ενός μέρους της συνειδητής αυτής μειοψηφίας, είτε

η δράση της γίνεται για λόγους επαναστατικής προπαγάνδας είτε για λόγους αντιβίας, είτε για λόγους συγκρότησης της επαναστατικής προοπτικής.

Υπό αυτή την έννοια, το ένοπλο δεν μπορεί να γίνεται αντιληπτό ξέχωρα ούτε από τους πολιτικούς αγώνες και τους φορείς τους, ούτε από την κοινωνία. Ακόμα και στην περίπτωση που οι μιντιακοί μηχανισμοί επιβάλουν τη σιωπή γύρω από τις δυναμικές ενέργειες, ακόμα και στην περίπτωση που δεν υπάρχει κοινωνική συναίνεση αλλά ακόμα και καταδίκη, η ένοπλη πάλη είναι κομμάτι της πολιτικής μας πάλης και σάρκα από τη σάρκα της εργατικής τάξης, ακόμα και όταν αυτή την αρνείται (και αντίθετα).

Η σχέση του ενόπλου με το κίνημα είναι πολλαπλή. Αφενός το κίνημα τροφοδοτεί πολιτικά της ένοπλες ομαδοποίησης και πλαισιώνει τη δράση τους είτε αντιδρώντας είτε υποστηρίζοντας τη. Αφετέρου η ένοπλη δράση δημιουργεί πολιτικούς συσχετισμούς μέσα στο κίνημα και σε σχέση με αυτό. Αν μπορέσουμε να εννοήσουμε την ένοπλη δράση ως την κορύφωση της πολιτικής πρακτικής μέσα από ένα κίνημα τότε μπορούμε να αντιληφθούμε το πώς οργανώσεις σαν τη 17N υπήρξαν όντως το τιμωρό χέρι του λαού. Το πώς έπραξαν αυτό που οι πολλοί φαντάζονταν αλλά δεν τόλμησαν. Μπορούμε από την άλλη να ερμηνεύσουμε τις μαζικότερες οργανώσεις όπως ο Ε.Λ.Α., οι οποίες είχαν πιο οργανική σχέση με το κίνημα και κινούνταν μέσα και έξω από αυτό, ως το προοίμιο της διάχυσης της (ημί)παράνομης δράσης που απέκτησε το κίνημα τα επόμενα χρόνια.

Η ένοπλη δράση των αγωνιστριών αυτών, δεν παρήγαγε μόνο πολιτικά γεγονότα με άμεσο τρόπο, αλλά δημιούργησε και τις συνθήκες για την άνθιση άλλων κινηματικών αγώνων. Πότε δημιουργώντας νέα μέτωπα, και πότε δημιουργώντας πλατιά κινήματα αλληλεγγύης τα οποία νοσηματοδοτήθηκαν μέσα στο πλέγμα της καταπίεσης στην κάθε εποχή. Από το πολυτεχνείο του 1995 λόγω της απεργίας των συντρόφων Κ.Κ. και του Χριστόφορου Μαρίνου, στον αγώνα ενάντια στο τρομοκαλοκαίρι του 2002, στην απεργία πείνας του Νίκου Ρωμανού το 2013 και του Δημήτρη Κουφοντίνα το 2021, για να μην αναφερθούν οι εκατοντάδες άλλοι αγώνες σε αλληλεγγύη με τους έγκλειστους συντρόφους. Η ένοπλη δράση είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της κινηματικής δράσης, και ακόμα και αν ηττήθηκε στρατιωτικά από το κράτος, δημιούργησε και δημιουργεί κάθε φορά που αναδύεται, τα ρήγματα για το επόμενο κύμα αγώνων μετά και σε σχέση με αυτή.

ΣΚΕΛΟΣ Β: ΣΥΓΚΥΡΙΑ – ΤΕΜΠΗ/ΕΚΛΟΓΕΣ 2023

Εκλογές 2019

Ο νέος δικομματισμός αποτέλεσε μια εύθραυστη δυναμική που ανατράπηκε άμεσα με τις εκλογές του 2019 και έγειρε ξανά στο παραδοσιακό της αποκούμπι, την Νέα Δημοκρατία, η οποία ύστερα από μια περίοδο κοινωνικών αναταραχών και πολιτικών ασταθειών παρουσιάστηκε ως ο μόνος πόλος που θα μπορούσε να εγγυηθεί την πολιτική σταθερότητα, παίζοντας το αργότερα τραγελαφικό, χαρτί της «κανονικότητας» και καταφέροντας να συσπειρώσει και πάλι γύρω της τον παραδοσιακό κύκλο των δεξιών/ συντηρητικών ψηφοφόρων, αλλά και μια μερίδα μικρομεσαίων άλλοτε φιλοπροοδευτικών, που φοβήθηκαν, ειδικά και μετά το δημοψήφισμα του 2015, πως η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ δεν θα μπορέσει να προασπίσει και εν τέλει θα εξαλείψει έστω και τα όποια συμφέροντα τους απέμειναν. Τελικά ο ΣΥΡΙΖΑ κατάφερε να απομακρύνει ακόμα και την στέρη εκλογική του βάση.

Σε αυτό το σημείο θα ήταν χρήσιμο να επισημάνουμε και τον ρόλο της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς στο εκλογικό αποτέλεσμα, η οποία μέσα στις αλληπάλληλες πολιτικές και κοινωνικές κρίσεις που συντελέστηκαν από τη δεκαετία του 90 και έπειτα, προσπαθούσε να ορίσει εκ νέου τη θέση της σε έναν μεταδιπολικό κόσμο, ενώ ταυτοχρόνως καλούταν να δώσει απαντήσεις και λύσεις στα πολλαπλά μέτωπα των κοινωνικών προβλημάτων. Αυτή η προσπάθεια και ως προς τα δύο της σκέλη απέτυχε. Παράλληλα, οι τρεις τάσεις που ακολουθήθηκαν από τα κόμματα της «αριστεράς» (για της οικονομία της συζήτησης) εντός του κοινοβουλευτικού τόξου κινήθηκαν σε μια κατεύθυνση αντίθετη προς τη σύγκρουση και την κλιμάκωση της αγανάκτησης από το 2015 και μετά. Το ΚΚΕ με τη λογική της περιχαράκωσης, η ανανεωτική πτέρυγα του Συνασπισμού και ΔΗΜΑΡ με τη λογική της κυβερνητικής/ διαχειριστικής στρατηγικής, στην κατεύθυνση της μείωσης των κοινωνικών επιπτώσεων της επέλασης του νεοφιλελευθερισμού και τέλος ο ΣΥΡΙΖΑ με μια μορφή αναίμακτης κοινωνικής χειραφέτησης, με νέες μορφές κοινωνικής κινητικότητας οι οποίες, αν και στην αρχή έβρισκαν την απαιτούμενη αποδοχή και εγκολπώνονταν από τους πολίτες, αργότερα απέδειξαν τον μηδενικό (αν όχι αποπροσανατολιστικό) ρόλο τους στην οικοδόμηση της κοινωνικής αλλαγής.

Την επομένη των εκλογών του 2019 γράφουν οι Financial Times «Η κεντροδεξιά αποκαθίσταται στην εξουσία στις πρόωρες εκλογές της Ελλάδας», και πράγματι έτσι είναι. Αυτή η αποκατάσταση της δεξιάς ύστερα από μια περίοδο που αδυνατούσε να γίνει ρυθμιστής των πραγμάτων, να προασπίσει όσο αποτελεσματικά θα ήθελε τα συμφέροντα της, να καταχραστεί όσο δημόσιο χρήμα θεωρούσε ότι της αναλογεί, ήταν ακριβώς όπως την περιμέναμε και ακόμα δυσμενέστερη. Ακολούθησαν χρόνια πολιτικής ασυδοσίας, κοινωνικής εξαθλίωσης, καταβαράθρωσης κοινωνικών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Αποκορύφωμα αλλά και τομή στην ιστορική συνέχεια των αλληπάλληλων κύκλων του καπιταλιστικού συστήματος αποτέλεσε σαφώς η έξαρση της νόσου COVID-19 και τα συνεπακόλουθα μέτρα προστατευτισμού που πάρθηκαν από τη διεθνή κοινότητα και τα διακριτά κράτη.

νόσος covid-19 – καραντίνα

Με την έναρξη της καραντίνας και των μέτρων περιορισμού το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα βρίσκεται για ακόμα μια φορά σε αδιέξοδο. Η ποιοτική διαφορά αυτής της περίπτωσης με άλλα ιστορικά παραδείγματα είναι πως σε πρώτη φάση το αδιέξοδο αυτό φαίνεται να πλήττει οριζόντια αλλά και κάθετα το σύνολο της κοινωνίας. Αρκετοί αστοί/καπιταλιστές και βαθύπλουτοι ανά τον κόσμο, σίγουρα βρήκαν τρόπους να παρακάμψουν τα μέτρα περιορισμού, όμως καταρχήν η λογική του φόβου και της «ατομικής ευθύνης» ενσταλάχθηκε με μεγάλη δεξιotechνία σε κάθε νο.

Η ασύδοτη μανία των ΜΜΕ με την ποσοτικοποίηση της ανθρώπινης υπάρξεως και την διαρκή εναλλαγή αριθμών, που αντιστοιχούσαν σε νεκρούς, στις οθόνες, οδήγησε στην καλλιέργεια ενός τόσο αφόρητου κλίματος φόβου που ακόμα και δύο χρόνια μετά δύσκολα μπορούμε να βγάλουμε από πάνω μας. Ταυτόχρονα η έλλειψη κάθε μορφής αντιλόγου σχετικά με την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των κρατικών μέτρων γέννησαν τη νέα «κανονικότητα», την οποία παρουσίαζε η ΝΔ στην Ελλάδα αλλά και όλες οι αστικές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο.

Η εγκληματική στάση των αστικών κρατών που μέτρησαν συνολικά εκατομμύρια θανάτους, ως απόρροια των επιλογών τους, έγινε πασίδηλη σε διεθνές επίπεδο με την αδυναμία συμφωνίας ως προς την άρση της πατέντας στα εμβόλια. Η διεθνής νομική κοινότητα από κοινού με τις μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες (Pfizer, Johnson κ.ο.κ) και τις κυβερνήσεις ως προασπιστές των συμφερόντων τους, λειτούργησαν ξανά προς βλάβη της ανθρωπότητας. Η συζήτηση περί της άρσης δίχασε και το Ευρωκοινοβούλιο ενώ οι εναλλακτικές προτάσεις κατά βάση κινήθηκαν στην αποστολή εμβολίων με τη μορφή ανθρωπιστικής βοήθειας στις φτωχές χώρες (!), την ίδια στιγμή που το ποσοστό του εμβολιασμού παγκοσμίως ήταν σε μηδενικά επίπεδα.

Ως προς τα εγχώρια, οι αστοχίες της Ελληνικής κυβέρνησης πλήθαιναν με μια προοδευτική αύξηση βδομάδα τη βδομάδα, το ΕΣΥ εξαιτίας της χρόνιας υποστελέχωσης κατέρρεε, η κυβέρνηση δεν προέβαινε στην πρόσληψη μόνιμων γιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού, τα νοσοκομεία εκλιπαρούσαν για εξοπλισμούς και ο κόσμος πέθαινε σε ράντζα εκτός ΜΕΘ.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο άρχισαν να διαφαίνονται και οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις αυτής της υγειονομικής κρίσης. Το πρώτο κύμα ακρίβειας έκανε την εμφάνιση του, ενώ τα αντικειμενικά βιοποριστικά προβλήματα ήταν προ των πυλών, ύστερα από τις πρώτες εβδομάδες καραντίνας, τα οποία αυτή τη φορά δεν θα έπλητταν οριζόντια και κάθετα αλλά μόνο τα κατώτερα τμήματα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Την ώρα που η κυβέρνηση κατασκεύαζε αντιφατικά νομοθετήματα, τα οποία με την αιτιολογία της υγειονομικής κρίσης επικύρωνε άμεσα ως πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (αφαιρώντας έστω και την κατ' επιφάση νομιμοποίηση της ψήφισης από τη βουλή), οι πολίτες δεινοπαθούσαν με την εργασιακή επισφάλεια (που επιτάχθηκε ραγδαία εξαιτίας του ασαφούς νομοθετικού πλαισίου σχετικά με τη διαχείριση των κρουσμάτων, τις άδειες ασθενείας, την αναστολή λειτουργίας των επιχειρήσεων, τη θέση πολλών σε διαθεσιμότητα κ.α.).

Ταυτόχρονα, αναδύεται ένα νέο ιδιαίτερος δυναμικό συνομωσιολογικό ρεύμα, το οποίο έρχεται να τοποθετηθεί ως θέση αντίδρασης απέναντι στον φόβο της νόσησης και του ενδεχόμενου θανάτου. Η αντιδραστική αυτή και κατά γενική ομολογία απολίτικη άρνηση δεν ερείδεται σε πραγματικά επιστημονικά στοιχεία σαφώς, αλλά σε μια εσωτερική ανάγκη για απεμπόληση του φόβου και εναπόθεση του είτε στη σφαίρα της φαντασίας είτε πιο επιθετικά στο πλαίσιο ενός συνομωσιολογικού λόγου.

Η βασική ιδέα ήταν απλή: το ελληνικό κράτος και τα κράτη εν γένει προσπαθούν να μας ελέγξουν και να μας κάνουν πειθήνιους, έτσι δημιουργούν το αφήγημα της ασθένειας ώστε να παραχωρήσουν μαζικά στον πληθυσμό σκευάσματα (εμβόλια) που θα μπορούν να τον καταστείλουν, απονεκρώσουν, ενδεχομένως εντοπίσουν (!). Με αυτή την ιδέα φλέγταρε μεγάλη μερίδα του κόσμου, εξαιτίας κιόλας της καθολικής αδυναμίας και άρνησης της κυβέρνησης να κάνει όντως κάτι για τον ιό, και λειτούργησε ανασταλτικά αφενός ως προς την ενοιαιότητα στην αντιμετώπιση της πανδημίας, αφετέρου ως προς τη πολιτική νοσηματοδότηση πίσω από την υγειονομική κρίση και την καραντίνα. Έτσι, η φαινομενικά ανορθολογική δράση από την πλευρά της εξουσίας μεταφράστηκε σε έναν υλικό ανορθολογισμό των από τα κάτω οι οποίοι μη ξέροντας πλέον τι να πιστέψουν, δεν πίστεψαν τίποτα. Με λίγα λόγια, πέραν του κυρίαρχου αφηγήματος της ελληνικής κυβέρνησης, τα διεθνή μέτρα προστασίας, τον ίδιο τον ιό και την οικονομική εξόντωση, το κίνημα έπρεπε να ερμηνεύσει, αν ήθελε να έχει απεύθυνση και αυτό το τμήμα της κοινωνίας που αρνούταν καθόλα την ύπαρξη του ιού και συνέδεε την κρίση με μια καλά δομημένη παγκόσμια πλεκτάνη για την μετατροπή του πληθυσμού σε πρόβατα.

Στη βάση όλων αυτών η κοινωνική απονέκρωση μάλλον ήταν προδιαγεγραμμένη. Καθοριστικό ρόλο ωστόσο στο μέγεθος της έπαιξε και το ντελίριο της καταστολής που διαιωνιζόταν με έναν διαρκή κύκλο βίας. Από τα μηνύματα στο 13033, μέχρι τη συστηματική και πανταχού παρούσα ύπαρξη της αστυνομίας η κάθε κίνηση μπορούσε να αποτελέσει αιτία σύλληψης, πόσο μάλλον η κινηματική και αντισυστημική δράση.

Ωστόσο, τα κοινωνικά αντανάκλαστα δεν εξαλείφτηκαν πλήρως και χάρισαν μερικά φωτεινά παραδείγματα αδούλτης, πηγαίας αντίστασης. Η δυναμική αρχή έγινε έξω από το Εφετείο στις 12/10/20, όπου αντιφασίστες και αντιφασίστριες με μια αν όχι πρωτοφανή, ανέλπιστα και ενθουσιαστική μαζικότητα, ζητούσαν την ποινική καταδίκη των Χρυσαιγίων και την ουσιαστική απονομή της δικαιοσύνης σε ένα πρώτο επιδερμικό επίπεδο, σε ένα δεύτερο ωστόσο το αίτημα συνδεόταν συνολικά με την αντιφασιστική δράση και ακрайφνώς φάνηκε πως ο κόσμος, με μια δυνατή αναλογία, είχε τελειώσει με τους φασίστες και δεν σκόπευε να τους ανεχτεί άλλο!

Αργότερα ακολούθησαν πορείες και συγκεντρώσεις στήριξης και αλληλεγγύης στον πολιτικό κρατούμενο Δ. Κουφοντίνα, που δίνοντας για ακόμα μια φορά τον αγώνα του απέναντι στην αστική δικαιοσύνη και την καταστολή κατάφερε να κινητοποιήσει πλήθος κόσμου.

Παράλληλα, οι πλατείες άρχιζαν να γεμίζουν κάθε βράδυ παρά τις απαγορεύσεις και παρά τις περιπολίες των μπάτσων. Αυτή ακριβώς η πηγαία ανάγκη για απεγκλωβισμό της ύπαρξης (η οποία καταρχήν δεν αποτελούσε πολιτική στάση, αλλά μια απλή, πρωτόλεια αγανάκτηση) κατάφερε να νοηματοδοτηθεί και πολιτικά ύστερα από τον άγριο ξυλοδαρμό συντρόφου στη Νέα Σμύρνη (7 Μαρτίου 2021) και την συνακόλουθη εισβολή πενήντα μπάτσων με μηχανές, πάνω στην πλατεία, ανάμεσα στο διερχόμενο πλήθος. Από τις 7 μέχρι και τις 9 Μαρτίου η περιοχή βρισκόταν σε συνεχή αναβρασμό με αποκορύφωμα την μαζικότητα συγκέντρωση κόσμου το βράδυ της 9ης και την πραγματοποίηση αυθόρμητης πορείας, με εξεγερσιακό θα λέγαμε χαρακτήρα, στη γειτονιά.

Αυτά και άλλα παραδείγματα κάπως φώτισαν την περίοδο της δεύτερης καραντίνας και αναζωπύρωσαν τις ελπίδες πως παρά την δυσμένεια η εξεγερσιακή σκέψη και δράση δεν είναι ουτοπική.

μετά - covid εποχή

Η επανεκκίνηση των συλλογικών διαδικασιών και δράσεων άρχισε αργά να «ξεμουδιάζει» στη μετά – COVID εποχή. Τα κινηματικά μέτωπα έπρεπε να ανασυγκροτηθούν με μεγαλύτερη ταχύτητα από αυτή που μπορούσαν να δρομολογήσουν, καθώς μόλις έληξε το μέτωπο την πανδημίας, ολόκληρη η κοινωνία βρέθηκε αντιμέτωπη αφενός με τις τραγικές της συνέπειες, αφετέρου με μια ΝΔ που είχε μείνει πίσω στον κυβερνητικό της σχεδιασμό και βιαζόταν να φέρει στην επικαιρότητα τα νομοσχέδια που είχε προγραμματίσει για την τετραετία. Το νομοθετικό παραλήρημα της είχε ήδη ξεκινήσει μέσα στα χρόνια της καραντίνας, αξιοποιώντας πλήρως και την περιορισμένη λειτουργία της βουλής αλλά ιδίως την αδυναμία των από τα κάτω να αντιδράσουν.

ο νομοθετικός παροξυσμός της τετραετίας

Έτσι, μέσα στην απαγόρευση κυκλοφορίας έρχεται ο ν. 4703/2020 για τις διαδηλώσεις (που εγκαθιστούσε την ύπαρξη διοργανωτή/ διαμεσολαβητή με την αστυνομία, απαγόρευση συναθροίσεων προκειμένου για περιπτώσεις ασφαλείας ή παρακώλυσης της χρηστής λειτουργίας κ.α.), ένα εγχείρημα που αν και στην πράξη απέτυχε, εξαιτίας των διαρκών συγκρούσεων του κινήματος για την υπεράσπιση των δρόμων, τοποθετεί ωστόσο τις αγωνίστριες και τους αγωνιστές σε όλο και δυσμενέστερες θέσεις απέναντι στην αστική δικαιοσύνη.

Ακολούθησε το νομοσχέδιο Χατζηδάκη για τα εργασιακά (ν. 4808/ 2021) με πληθώρα αστείων εννοιών όπως «η οριοθέτηση του χρόνου εργασίας κατόπιν έγγραφης συμφωνίας με τον εργοδότη», η ψηφιακή κάρτα εργασίας, η αντικατάσταση της υποχρεωτικής επαναπρόσληψης σε περίπτωση που η απόλυση κριθεί άκυρη από τα δικαστήρια, με μια έξτρα αποζημίωση και άλλα μέτρα περιορισμού για τη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων και φορέων.

Σε συνέχεια επικυρώθηκαν διάφορα εκπαιδευτικά νομοσχέδια υπό την υπουργία της Ν. Κεραμέως με αποκορύφωμα τον ν. 4823/2021 για την «Αναβάθμιση και η Αξιολόγηση του "Νέου Σχολείου"». Αυτό το «Νέο σχολείο» μέσες άκρες θα περιλαμβάνει την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, την μεγαλύτερη οικονομική αυτονομία των ιδρυμάτων (δημιουργία ΑΦΜ, αυτοχρηματοδότηση) και καταλήγει δίνοντας ευθεία κατεύθυνση προς τη θέσπιση ενός αναμορφωμένου, σύγχρονου και ολοκληρωμένου συστήματος εκκλησιαστικής εκπαίδευσης (!).

Ύστερα ακολούθησε η δημοσίευση διάφορων ΦΕΚ και η κινητοποίηση όλου του νομικού κόσμου για το πώς θα παρουσιαστεί έστω και κατ' επίφαση σύμφωνη ως προς το Σύνταγμα η κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου και η σύσταση της Πανεπιστημιακής Αστυνομίας. Μετά από πλήθος κινητοποιήσεων αλλά και τα γεγονότα στο ΑΠΘ το πλάνο παγώθηκε, εκκίνησε και πάλι ύστερα από λίγο, όμως για την ώρα δεν φαίνεται να εφαρμόζεται. Επιστέγασμα της τεταμένης αυτής κατάστασης αποτέλεσε η ρύθμιση του ν+2, η οποία πολεμήθηκε με μεγάλη δεινότητα από το

σύνολο του φοιτητικού κινήματος, στελεχώνοντας μαζικές πορείες κάθε εβδομάδα απέναντι στη ρύθμιση, με αποτέλεσμα τόσο η ΟΠΠΙ, όσο και η ρύθμιση του ν+2 να μην εφαρμόζονται αλλά και να έχουν αποκρουστωθεί ως απόπειρες επιθετικές και κατασταλτικές της φοιτητικής ιδιότητας στο μυαλό των νέων. Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως το φοιτητικό κίνημα ήταν ενδεχομένως το μόνο που τόσο μαζικά κινητοποιήθηκε στα χρόνια του κόβιντ και πέτυχε ουσιαστικές νίκες, ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση της δράσης μας σήμερα.

Η κυβέρνηση πέρασε επίσης, επιβεβαιώνοντας και πάλι την εγκληματική της θέση μέσα στον covid, την ιδιωτικοποίηση του ΕΣΥ και την εισχώρηση ιδιωτών στα δημόσια νοσοκομεία. Στην πράξη το κράτος υπερεξόντωσε τους γιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό ωθώντας τους σε παραιτήσεις, οι οποίες θα έκαναν ευκολότερη την εγκατάσταση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας με διάφορες συμβάσεις, ως η μόνη λύση για την επιβίωση των ιδρυμάτων.

η κοινωνική πραγματικότητα

Η πραγματικότητα χτύπησε για ακόμα για φορά την πόρτα της εργατικής τάξης και των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, με το πρώτο κύμα ακρίβειας να κάνει την εμφάνιση του μέσα στην περίοδο της Καραντίνας και να αυξάνεται εκθετικά ύστερα από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία και την θέση του κόσμου σε παγκόσμια οικονομική ύφεση.

Σαφώς τις οικονομικές συνέπειες των πολέμων, της υγειονομικής κρίσης, της κλιματικής αλλαγής και γενικά των κρίσεων του καπιταλισμού πληρώνουν οι ήδη αφαιμαγμένοι πολίτες. Το πληθωριστικό κύμα στην Ελλάδα δεν παρουσιάζει χαρακτηριστικά αυξομειώσης αλλά από το 2020 και μετά ακολουθεί ανοδική πορεία με ελάχιστα παραδείγματα στασιμότητας, μέχρι την επόμενη εκτόξευση. Δεν χρειάζεται να γίνουν αναλυτικές αναφορές στην τιμή των ειδών πρώτης ανάγκης, το πετρέλαιο, τη βενζίνη, το ηλεκτρικό ρεύμα. Δυστυχώς πρόκειται για ένα κοινό βίωμα που όλοι καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε καθημερινά. Η οικονομική απομύζηση της κοινωνίας έχει φτάσει σε ένα οριακό στάδιο και έχει ως τραγική συνέπεια την ακραία φτωχοποίηση του πληθυσμού, πράγμα που μας θέτει όλους σε χειρότερες θέσεις μάχης. Ο πόλεμος με την επιβίωση και την ανέχεια είναι παρών σε κάθε σπίτι!

Άλλη βάσανος στα κεφάλια πολλών είναι σύγχρονη στεγαστική κρίση που συντελείται ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Η άνοδος των αντικειμενικών αξιών σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας, δεν έχει σε καμία περίπτωση χαρακτήρα ενδυνάμωσης του δικαιώματος της ιδιοκτησίας για την μεγάλη μερίδα των ιδιωτών, αλλά λειτουργεί ως μοχλός πίεσης με άμεσο οικονομικό όφελος στους μικρομεσαίους ιδιοκτήτες, να πουλήσουν τις περιουσίες τους σε εταιρίες real estate ή να τις διαθέσουν προς ενοικίαση αλλά για βραχύχρονη μίσθωση σε πλατφόρμες (airbnb). Αν και η δεύτερη πρακτική ενέχει μεγαλύτερη ηθική και πολιτική απαξία σε σχέση με την πρώτη, διότι εδώ οι ιδιοκτήτες υπέχουν θέση ιθυνόντων, σε κάθε περίπτωση το επίδοκο είναι το ίδιο: τα διαμερίσματα προς ενοικίαση για τους πολίτες λιγοστεύουν και σε όσα παραμένουν οι τιμές διάθεσης τους είναι εξωφρενικές.

Όλα αυτά σε συνδυασμό και με την έλλειψη εργασιακής προοπτικής, δημιουργούν ένα εκρηκτικό κοκτέιλ που δυστυχώς μας αφήνει να ατενίζουμε το μέλλον με αβεβαιότητα αν όχι με απαισιοδοξία. Η χειροτέρευση των εργασιακών συνθηκών, το χρόνιο και διαρκώς αυξανόμενο πρόβλημα της εργασιακής εκμετάλλευσης, η απλήρωτη υπερεργασία (νομοθετικά κατοχυρωμένη πλέον ύστερα από το νομοσχέδιο Άδωνη), η απασχόληση μας σε θέσεις άσχετες με αυτές του ακαδημαϊκού μας αντικείμενου, οι απλήρωτες πρακτικές (πάγιος βραχνάς του σύγχρονου φοιτητή, η λεγόμενη «πληρωμή με εμπειρία»), οι αλλαγές στο συνταξιοδοτικό και η επέκταση του ηλικιακού ορίου εργασίας, είναι μόνο μια ενδεικτική απαρίθμηση.

Επιπλέον, είναι εμφανής η κατεύθυνση που επικρατεί και σε διεθνές επίπεδο για το τσάκισμα του κράτους πρόνοιας. Οι αστικές κυβερνήσεις υιοθετώντας ένα σύγχρονο θάτσερισμ δεν κρατούν ούτε τα προσχήματα όταν καταργούν και εκμηδενίζουν παγιωμένα κοινωνικά κεκτημένα. Την ίδια στιγμή που ο φιλελεύθερος ευρωπαϊκός δικαιωματοσμός βρίσκεται στο απόγειο του, γίνονται νομοθετικά όργια με τα δικαιώματα πληττόμενων και ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (άστεγοι, τοξικοεξαρτημένοι, σεξεργάτριες, κρατούμενοι, άτομα με ειδικές ικανότητες, σωματικές αναπηρίες κ.α.).

Σε αυτό το σημείο, μιλώντας και για δικαιωτισμό πρέπει να αναφερθούμε στο έμφυλο ζήτημα. Οι γυναικοκτονίες ακολούθησαν μια πορεία ανόδου και εντός της καραντίνας, εξαιτίας αφενός της αναγκαίας καθημερινής συγχρώτησης και συναναστροφής με κακοποιητικά αρσενικά εντός οικογενειακής εστίας αλλά και αφετέρου εξαιτίας του τεταμένου κλίματος που δημιούργησε ο εγκλεισμός. Η ψυχολογική ανάλυση του φαινομένου ωστόσο πρέπει να αποφεύγεται διότι προφανώς τα αίτια των γυναικοκτονιών και του σεξισμού είναι κατά βάση κοινωνικά και ταξικά!

Οι άνδρες σε μια προσπάθεια να επανορίσουν τη θέση τους, η οποία όλο και εναλλάσσεται σε ένα σύγχρονο κόσμο αρνούνται να προσαρμοστούν στην νέα πραγματικότητα. Δεν εννοώ με αυτό ότι οι κοινωνικοί ρόλοι (άντρας – γυναίκα) εξισώνονται, αλλά ότι συντελείται μια ανασδιαμόρφωση της θέσης των θηλυκοτήτων, με ενεργότερη συμμετοχή, κατάληψη υψηλότερων και ηγετικότερων θέσεων εργασίας και ενδεχομένως μια συνολικότερη

ενδυνάμωση. Αυτή ακριβώς η αλλαγή, κάνει τους άντρες να θεωρούν πως τα συμφέροντα τους εντός της ανδροκρατούμενης κοινωνίας πλήττονται. Αντιδρούν έτσι σπασμωδικά, επιθετικά και βίαια αδυνατώντας να απεγκλωβιστούν από τη λογική του κυρίαρχου φύλου (χωρίς να προσπαθούν ιδιαίτερα κιόλας) και συντελούν ευθεία προσπάθεια να υπερσυσσωρεύσουν και εξοντώσουν τις θηλυκότητες αποδίδοντας τους όλο και περισσότερους ρόλους (μητέρα – σύζυγος – εργαζόμενη – φροντιστής κ.ο.κ).

Τα αρσενικά πρέπει άμεσα να απεκδυθούν τις κυριαρχικές θέσεις που χρόνια τώρα τους αποδίδονται και να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα η οποία αναγκαία θα κινείται στην κατεύθυνση της ισότητας. Για να το θέσουμε και αλλιώς, παρερμηνεύοντας και τον κοινωνικό Δαρβινισμό, όποιος δεν προσαρμόζεται πεθαίνει και εμείς ως θηλυκότητες ζήσαμε αιώνες ενάντια στη φύση μας που ποτέ δεν έθεσε ζητήματα κυριαρχίας! Πολικά καταλήγουμε πως το φεμινιστικό ζήτημα πρέπει να έχει σαφή ταξική κατεύθυνση διότι η βία και η καταπίεση που βιώνουν γυναίκες της εργατικής τάξης έχει επιπρόσθετα τα χαρακτηριστικά της εξάρτησης και του αντικειμενικού εγκλωβισμού σε ένα βίαιο περιβάλλον.

Διαχρονικά τα αστικά κράτη επιτίθενται σε οτιδήποτε αδυνατούν να αφομοιώσουν, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τις κοινότητες Ρομά. Έτσι, εργαλειτουργούν τους Ρομά απωθώντας τους παράλληλα στα όρια των αστικών ιστών (προάστια) τους γκετοποιούν και τους εξαναγκάζουν να δημιουργήσουν επί της ουσίας μια περιθωριοποιημένη κοινωνία, εντός της ίδιας της αστικής κοινωνίας. Αυτή ακριβώς η ιδιαίτερη συνθήκη δίνει βάση και ενισχύει τα ρατσιστικά παραληρήματα απέναντι στους Ρομά οι οποία εμφανίζονται ως οι αποδιοπομπαίοι τράγοι και τα αίτια διαφόρων κοινωνικών προβλημάτων.

Η έξαρση του αντιπαιγανικού λόγου, ιδωμένου ως αποτέλεσμα και αίτιο ταυτοχρόνως, συντείνει πρώτον στην οικονομική τους εξαθλίωση και άρα στη διατήρηση της παραβατικότητας και την υπόθαλψη της δικαιολογημένης οργής τους και δεύτερον στην άθλια αντιμετώπιση τους από το αστικό κράτος και τους φορείς του με τη σύμφωνη γνώμη, αρκετές φορές μεγάλου μέρους της κοινωνίας. Αυτό το καθεστώς κρατικής και κοινωνικής ανομίας τους καθιστά ιδιαίτερος ευάλωτους, όπως έχει αποδειχθεί ήδη πολλές φορές (βλ. Φραγκούλης, Σαμπάνης, πρόσφατο παράδειγμα με την εν ψυχρώ εκτέλεση του Χρήστου Μιχαλόπουλου στη Θήβα), οι άνθρωποι αυτοί αδυνατώντας να καθαρθούν μέσω της αστικής δικαιοσύνης καταφεύγουν στην «παρανομία», διαιωνίζοντας τα ήδη υπάρχοντα αστικά στερεότυπα απέναντι τους.

Ξέχωρο μα συναφές πεδίο ανάλυσης αποτελούν οι κατά τις αστικές κυβερνήσεις «κοινωνικοί παρίες», πρόσφυγες και μετανάστες. Η εγκληματική πολιτική κατεύθυνση όλων των ελληνικών κυβερνήσεων σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιστορικά έχει μετατρέψει το αιγείο σε ένα απέραντο νεκροταφείο με τραγική κορυφή, δυστυχώς όχι επίλογο, το ναυάγιο της Πύλου. Στο προσφυγικό όλες οι αστικές κυβερνήσεις διαχρονικά εξαντλούν την ηθική τους αναληψία και εφευρίσκουν όλο και πιο βάνανυστους τρόπους για να εξαθλιώσουν τους ανθρώπους. Ο φράχτης του Έβρου, οι επαναπροωθήσεις, τα προσφυγικά camp- κολαστήρια αντιπροσωπεύουν μόνο μερικώς την ασυδοσία.

Άλλο τραγικό επίλογο του φετινού καλοκαιριού αποτέλεσαν οι φυσικές καταστροφές (φωτιές, πλημμύρες) και η εγκληματική στάση του κράτους ως ένας μη δρών παράγοντας. Υιοθετώντας το αφήγημα της κλιματικής αλλαγής ως πανάκεια, απεμπολά όλη την ευθύνη από τα χέρια του και αποπροσανατολίζει τον πραγματικό διάλογο ο οποίος θα έπρεπε να κινείται στη βάση του πώς εν έτη 2023 μπορούμε να προβλέψουμε, προλάβουμε και μετριάσουμε τις υλικές συνέπειες των φυσικών φαινομένων. Η βροχή είναι σαφώς ένα φυσικό φαινόμενο, η δυνητική καταστροφή που θα προκαλέσει έρχεται ως λογικό επακόλουθο, το μέγεθος της όμως σε μεγάλο βαθμό μπορεί να περιοριστεί. Ζούμε σε κοινωνίες τεχνολογικά προηγμένες και άρα δεν μπορούμε να δεχόμαστε πως τα χέρια του κράτους ήταν δεμένα, όπως δεν δεχόμαστε ότι οι άνθρωποι πεθαίνουν από απλές ιώσεις και κρυολογήματα. Ένα μήνα μετά και ο δημόσιος διάλογος έχει και πάλι μετατοπιστεί, την ίδια στιγμή που οι κάτοικοι του Βόλου και της Θεσσαλίας ακόμα ξεβαλτώνουν τα σπίτι τους και οι κάτοικοι της Ρόδου, Μαγνησίας, Εύβοιας, Έβρου μένουν σε καμένες ιδιοκτησίες.

Ελλάδα – NATO – ΕΕ, σε κάθε πόλεμο παρόντες

Και ενώ συνέβαιναν αυτά, τα παγκόσμια ιμπεριαλιστικά συμφέροντα ωθούσαν την μετατροπή της Ελλάδας σε νατοϊκή βάση με την υπογραφή αμυντικών συμφωνιών συνεργασίας, την κατασκευή βάσεων και διάφορα εξοπλιστικά προγράμματα (Σεπτέμβριος 2021 αμυντική συμφωνία Ελλάδας- Γαλλίας και φρεγάτες/ Οκτώβριος 2021 Δένδιας – Μπλινκεν, συμφωνία για 4 νατοϊκές βάσεις με τη ρήτρα αμοιβαίας αμυντικής συνεργασίας κ.α.).

Η Ελλάδα για ακόμα μια φορά μετατρέπεται σε προκεχωρημένο φυλάκιο των ιμπεριαλιστών που θα εγγυηθεί τη διασφάλιση των συμφερόντων τους στην ανατολική Ευρώπη, με πιο πρόσφατα παραδείγματα την προσγείωση δεκάδων c-130 της αμερικανικής αεροπορίας στην 112 Πτέρυγα Μάχης της Ελευσίνας (η οποία σημειωτέον εκφεύγει των νατοϊκών συμφωνιών και δεσμεύσεων) και της κατασκευής της αμερικανικής βάσης στην Αλεξανδρούπολη.

Αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τον πόλεμο που ακόμα εξελίσσεται στην Ουκρανία και την επικίνδυνη στάση που τηρεί απέναντι σε αυτόν το ελληνικό κράτος. Οι κινήσεις του είναι ιδιαίτερος προκλητικές, καθώς ασυγκάλυπτα πλέον κάνει εξυπηρετήσεις και πουλά εκδούλευση στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ, με απώτερο σκοπό τα διάφορα εξοπλιστικά προγράμματα και την στήριξη τους στα Ελληνοτουρκικά ζητήματα.

Παράλληλα, γινόμαστε μάρτυρες της κλιμάκωσης και της ποιοτικής αναβάθμισης του πολέμου στην Παλαιστίνη. Τα γεγονότα των τελευταίων εβδομάδων που εκκίνησαν από το μάλλον απρόβλεπτο χτύπημα της Παλαιστινιακής Αντίστασης την 7^η του Οκτωβρίου στο Ισραήλ, κλιμακώθηκαν άμεσα εντός λίγων ημερών με το ζήτημα να ταλανίζει τη διεθνή κοινότητα και τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Η διαπλοκή και η σύγκρουση των συμφερόντων όλο και περισσότερων κρατών (Η.Π.Α , ΕΕ, Τουρκία, Ιράν, Σαουδική Αραβία, Αίγυπτος, Ισραήλ) γύρω από μια τόσο στενή αλλά πυκνοκατοικημένη λωρίδα γης, καθιστά το παλαιστινιακό μια ατέρμονη διελκυστίνδα στα χέρια σφαγέων και κάνει το μέλλον των Παλαιστινίων να φαντάζει αβέβαιο... Ο ΟΗΕ σε πρόσφατο ψήφισμα του έθεσε την κατεύθυνση της ανθρωπιστικής εκχειρίας, η οποία αν και μοιάζει με ευχολόγιο μάλλον αποτελεί ένα ψυχραιμο αίτημα, με την Ελλάδα ωστόσο να απέχει βρισκόμενη ξανά στη λάθος πλευρά της ιστορίας. Να σταματήσει τώρα η ένοπλη σύρραξη!

Τέμπη και εκλογές 2023

Το ερώτημα που ευλόγως ανακύπτει ύστερα από αυτή την τόσο τραγική απαρίθμηση των πληγών που μετρήσαμε είναι ένα: πώς παραμένουμε παθητικοί και σε γενικές γραμμές συγκαταβατικοί απέναντι στον καπιταλισμό, χωρίς να εξεγερόμαστε αντιβαίνοντας ταυτοχρόνως στην ίδια μας τη φύση που πλήττεται στην ολότητα της από τις αντιφάσεις του συστήματος.

Υπήρξε βέβαια μια βραχύβια τομή στην ιστορική συνέχεια, το έγκλημα στα Τέμπη. Η κοινωνική ανοχή έφτασε σε ένα όριο ύστερα από καιρό (δυστυχώς πρόκειται για ένα τραγικά χαμηλό οριακό σημείο, που έχουμε δει και στο παρελθόν ωστόσο, με το πλήθος των νεκρών να κινητοποιεί, δημιουργώντας και πάλι το ερώτημα του γιατί έπρεπε να φτάσουμε ως εκεί) και εκδηλώθηκε στο δρόμο σε μια από τις μαζικότερες πορείες/ συγκεντρώσεις/ στάσεις εργασίας που έχει δει η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.

Η συγκεκριμένη οργή και αγανάκτηση επιτέλους κεφαλαιοποιήθηκε μέσω τις ταχείας ενεργοποίησης των φοιτητικών και ταξικών κοινωνικών κινημάτων που πλαισιώνονταν κιόλας από μεγάλη μερίδα ανένταχτου δυναμικού. Επρόκειτο επί της ουσίας για ένα μεγαλειώδες ξεμπρόσσιασμα των κρατικών πολιτικών επιλογών που με αφετηρία τα Τέμπη, ανέτρεχε σε ολόκληρη την περίοδο της φρικαλεότητας που περιγράφηκε.

Και αυτό το ποτάμι όμως γρήγορα ξεφούσκωσε εξαιτίας της αδυναμίας της αριστεράς (εξωκοινοβουλευτικής και εντός κοινοβουλευτικού τόξου) αλλά και του ευρύτερου χώρου να μετατρέψει το αίτημα σε αμιγώς πολιτικό, πέφτοντας συχνά στην παγίδα των συναισθηματικών δηλώσεων έναντι της ουσιαστικής πολιτικής αποτίμησης και την εγκατάσταση θέσεων προς την κατεύθυνση της κοινωνικής αλλαγής.

Κύριος ενόρχηστρωτής του πολιτικού – απολίτικου λόγου υπήρξε ξανά το ΚΚΕ με τη διενέργεια δράσεων εν είδη μνημόσυνου και την ρεφορμιστική αριστερά με έναν στείρο αντικυβερνητικό λόγο κάνοντας σημαία της το σύνθημα «Μητσοτάκη παραιτήσου», «να πέσει η βουλή» κ.ο.κ. Φάνηκε έτσι η αδυναμία σύστασης ενός επικίνδυνου, για το αστικό κράτος, κινήματος που θα έωνε τις κουκίδες ανάμεσα στην εγκληματική πολιτική της κυβέρνησης και τη διαλεκτική σχέση της με τον καπιταλισμό, μια σύνδεση απαραίτητη όταν θέλουμε να μιλάμε για συνολική αφύπνιση και ανατροπή.

Τα Τέμπη, διαλεκτικά ιδωμένα με τις εκλογές του 2023 και την εκ νέου καθολική επικράτηση της ΝΔ, συνιστούν ένα από τα πιο περίτρανα παραδείγματα του πως καταλήγουν οι κοινωνικοί αναβρασμοί όταν δεν συγκροτούνται στη βάση ενός επαναστατικού, εξεγερσιακού πόλου. Παρά τον ισχυρό κλονισμό το έγκλημα γρήγορα περάστηκε στη σφαίρα του ασυνείδητου και στη λήθη. Οι πρόσφατες δηλώσεις του Άδωνη Γεωργιάδη ότι επί της ουσίας κανείς δεν ενδιαφέρεται για το πόρισμα της εξεταστικής επιτροπής που συνετέθη για τα Τέμπη, συνοψίζουν αυτό ακριβώς το πέρασμα του γεγονότος στο συλλογικό ασυνείδητο, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι είναι και απολύτως αληθείς.

Φτάνοντας στις βουλευτικές εκλογές του καλοκαιριού, όλοι φάγαμε την ψυχρολουσία του 40,5%, κοιτώντας με απορία αλλά και τρόμο για τα μελλούμενα. Το αποτέλεσμα αυτό είναι πολυπαραγοντικό και εκκινεί από ένα+ σύνολο επαναλαμβανόμενων λαθών του παρελθόντος, αλλά και την αδυναμία του ΣΥΡΙΖΑ να αποτελέσει το αντίπαλο δέος και σε τελική ανάλυση να καταστραφεί ολοκληρωτικά. Μολονότι ο απολογισμός είναι ξανά αρνητικός, γίνεται εμφανές ότι βρισκόμαστε σε μια ιστορική συγκυρία ιδιαίτερος γόνιμη για μας, αν καταφέρουμε να γίνουμε η καίρια βαλβίδα αποσυμπίεσης του κοινωνικού μόχθου και της αγανάκτησης. Οι προλετάριοι τώρα που η ιδέα του άλλοτε υπαρκτού σοσιαλισμού έχει αφευθεί για τα καλά πίσω, χρειάζονται περισσότερο από ποτέ κάτι να πιστέψουν!

ΣΚΕΛΟΣ Γ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Πώς προχωράμε; Τι στόχους θέτουμε; Σε ποια «πεδία» βλέπουμε αναγκαιότητα δράσης αλλά και πρόσφορο το έδαφος για αποτελεσματικότητα;

Διεθνισμός

Φαίνεται σκόπιμη η δημιουργία και η επαναθεμελίωση διεθνικών και διεθνιστικών σχέσεων. Μόνο μέσα σε ένα διεθνιστικό πλαίσιο μπορεί να παραχθεί πραγματική επαναστατική πολιτική. Αλλά και για να φτάσουμε να μιλάμε για επανάσταση, δηλαδή στο δρόμο προς αυτήν, η ανταλλαγή εμπειριών λειτουργεί πάντα ως αντίβαρο στη λογική της περιχαράκωσης. Ο ένας πετυχημένος αγώνας δίνει ανάσα στους υπόλοιπους ανά τον κόσμο. Πρόσφατο παράδειγμα οι εξεγερσιακής μορφής συγκρούσεις στη Γαλλία τον περασμένο Μάρτιο. Ταυτόχρονα, στην παρουσία του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος με τα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια ξεπηδά η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός τρίτου πόλου.

Έχει νόημα για μας η δημιουργία διεθνιστικών κινήματων με ομοιόμορφα αιτήματα που θα μπλοκάρουν αποφάσεις εξαιτίας της ουσιαστικής πολιτικής διεθνιστικής κατακραυγής. Αν θέλουμε να προασπίσουμε τα δικαιώματα των εργαζομένων στις πολυεθνικές, δεν έχει νόημα να οργανώνουμε μόνο έναν «εσωτερικό» αγώνα, καθώς αυτός θα είναι «λειψός». Με λίγα λόγια, αν ο εχθρός (πχ μια πολυεθνική) περνάει τα σύνορα και μιλάει όλες τις γλώσσες, έτσι κι εμείς κινούμαστε διεθνιστικά, επικοινωνούμε με συντρόφους όλων των γεωγραφιών και στοχεύουμε στη σύμπραξη αγώνων.

Τέλος, δυστυχώς η παρούσα ιστορική συγκυρία αναδεικνύει την ανάγκη της διεθνιστικής οργάνωσης ως τον μόνο τρόπο να αντιμετωπίσουμε τον πόλεμο, ενάντια στην αστική τάξη των χωρών.

Γενικά, κοιτάζοντας τη μεγάλη εικόνα, ο μόνος αντιιμπεριαλισμός είναι ο διεθνιστικός όπως και η μόνη πετυχημένη επανάσταση.

Κοινωνικοποίηση της σύγκρουσης

Το συγκρουσιακό πλαίσιο μπορεί να έχει επιτυχία, ουσιαστικό αποτέλεσμα, μόνο με την συμμετοχή της κοινωνίας. Και υπάρχει μάλλον διάχυτο το βασικό υλικό. Το βασικό υλικό της σύγκρουσης είναι η οργή και η αγανάκτηση. Οι αφορμές δίνονται συνεχώς και μάλιστα σε πλατιά κομμάτια της κοινωνίας. Αυτή την οργή είναι που πρέπει να πλαισιώσουμε πολιτικά με τον κατάλληλο τρόπο ώστε να μεταμορφωθεί σε παρουσία και σύγκρουση στο δρόμο.

Τρία σημεία στα οποία βλέπουμε προοπτικές, καταστάσεις προς βελτίωση εκ μέρους μας

1) Τίθεται συχνά ένα λανθασμένο πλαίσιο από τον χώρο της αριστεράς ως προς την ίδια τη σύγκρουση, μία μερική αν όχι καθολική άρνηση και φοβικότητα.

2) Πώς βλέπουμε τη σύγκρουση; Η σύγκρουση, για να τη συνοδέψει η κοινωνία και να έρθει να ζυμωθεί σε αυτήν, πρέπει να είναι ανάλογη με το τι έχει συμβεί. Πρέπει να αφουγκραζόμαστε τη διάθεση της κοινωνίας, αυτή την οργή που φραναφέραμε. Δεν έχει νόημα η σύγκρουση να έγκειται στην παγιωμένες και πολύ συγκεκριμένες πρακτικές. Δεν φαίνεται να μας βοηθάει μία ομοιόμορφη και ενιαία αντιμετώπιση όλων των συνθηκών. Μάλλον θα βοηθούσε περισσότερο μία ποιοτική αναβάθμιση, διαλεκτικά πάντα με την επικαιρότητα. Έτσι θα ενισχυθεί και η συμμετοχή. Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθούν εδώ ως παραδείγματα η πρωτοπορία της Νέας Σμύρνης και, σε αντιπαράβολή, οι πορείες για τα Τέμπη που δεν μεταφράστηκε η οργή σε ευρεία συγκρουσιακή πρακτική.

3) Ενδεχομένως μπορούμε κάποια στιγμή να μιλήσουμε για ζύμωση όχι μόνο της κοινωνίας, αλλά και ζύμωση των ίδιων των συγκρουσιακών κομματιών του κινήματος μέσα στη σύγκρουση, μία σύγκρουση πολύ- και συν-διαμορφωμένη.

Με βάση αυτά, στοχεύουμε στην οργάνωση του κόσμου στη βάση εξεγερσιακών και συγκρουσιακών χαρακτηριστικών, προκειμένου να αξιοποιηθούν καταλλήλως την ώρα των πραγματικών γεγονότων, στην δημιουργία επικοινωνιακών μηχανισμών με τον κόσμο, στην επανανοηματοδότηση και επανακοινωνικοποίηση της βίας.

Επαφή με τους εργατές/ τοπική παρέμβαση

Βρίσκουμε νόημα στην ενεργή παρέμβαση στα εργατικά σωματεία. Αναγνωρίζουμε τη δυσκολία και την στασιμότητα που παράγουν οι μαζικοί συνδικαλιστικοί φορείς στην Ελλάδα. Παρόλα αυτά αναγνωρίζουμε τη συμμετοχή σε σωματεία βάσης εργαζομένων ως ένα σημαντικό μέσο για οργανική επικοινωνία με την εργατική τάξη. Από την άλλη, όπου αυτά δεν υπάρχουν και έχουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε, προτάσσουμε αυτό, δηλαδή το άνοιγμα νέων κλάδων σωματείων.

Παράλληλα, αντιλαμβανόμαστε την ταξική καταπίεση ως κάτι που υπερβαίνει τους χώρους δουλειάς άρα προτείνουμε τη δημιουργία μορφωμάτων όπου η εργατική τάξη μπορεί να επικοινωνήσει και να συζητήσει τις διαφορετικές πιέσεις που υφίσταται και να ζυμωθεί μέσα σε αυτά τα μορφώματα, με όρους οριοθέτησης ή και αποψυχολογικοποίησης ενδεχομένως.

Εδώ βέβαια επιβάλλεται και πάλι να αναφέρουμε τον διεθνισμό: σημαντικό κομμάτι της οργάνωσης του εργατικού είναι και πρέπει να είναι ο διεθνιστικός χαρακτήρας του.

Αλληλεγγύη

Η αλληλεγγύη πρέπει να είναι πρώτα ταξική και μετά πολιτική. Δεν ζητάμε πιστοποιητικά φρονημάτων όταν είμαστε αλληλέγγυοι. Πρόκειται, για μία μαζική, πλατιά παρέμβαση που μπορεί εύκολα να εμπλέξει το λαό. Όταν στεκόμαστε αλληλέγγυοι μοιραία αντικαθιστούμε το κράτος, καλύπτουμε τα κενά του. Ωστόσο ποτέ αυτό δεν αποτελεί άλλοθι. Συνεπακόλουθα τασσόμαστε ενάντια στον αστικότροπο εθελοντισμό με την έννοια της μονιμότητας. Πάντα, γεμίζοντας αυτά τα κενά, σε καταστάσεις που το μη γέμισμα μπορεί να κοστίσει και ζωές, πάντα τα επισημαίνουμε, επισημαίνουμε την ύπαρξη των κενών και την καταγγέλλουμε.

Η αλληλεγγύη δημιουργεί το πλέγμα προσωπικών και πολιτικών σχέσεων για τον κόσμο που οραματιζόμαστε. Φυσικά, δεν μπαίνουμε στη θέση του ισχυρού σωτήρα απέναντι σε κάποιον ανήμπορο καταδικασμένο. Καλούμε τόσο τους πληγέντες όσο και την υπόλοιπη κοινωνία, να κάνουν και εκείνοι πράξη και στάση την αλληλεγγύη, με όρους κοινής δράσης, οργάνωσης, πολιτικοποίησης.

Ανασυγκρότηση των πολιτικών μας χώρων και εξάσκηση στη συσπείρωση

Κλείνοντας, η πρωτοβουλία αυτή ήδη με το όνομά της κάνει μία πρόταση:

Επιδιώκουμε τη συγκρότηση ενός ανταγωνιστικού πόλου, οργανικά συνδεδεμένου με τα αγωνιζόμενα τμήματα της εργατικής τάξης, με τα εργαζόμενα στρώματα και τις κοινωνικές δυνάμεις που συνδέονται με αυτήν. Καθώς και τη διαμόρφωση επαναστατικής στρατηγικής, που να υποστηρίζεται απ' την ανάπτυξη των ταξικών, κοινωνικών και πολιτικών αγώνων.

Τοποθετούμενοι/ες κριτικά, συνεχίζουμε να προσεγγίζουμε την κομμουνιστική προοπτική ως δυνατότητα της έκβασης της πάλης των τάξεων, η οποία περιέχεται στις αντικειμενικές αντιφάσεις του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Οι αντιφάσεις αυτές γίνονται εμφανείς μόνο μέσω της οργανωμένης πάλης της εργατικής τάξης.

Θέλουμε η Πρωτοβουλία να προωθεί με την ιδεολογική και πολιτική πρακτική της την αντίληψη της ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό, την καπιταλιστική αναδιάρθρωση, το σύγχρονο αστικό κράτος και τον ιμπεριαλισμό, το φασισμό καθώς και τις κοινωνικά αναπαραγόμενες και καπιταλιστικά-κρατικά παραγόμενες εξουσίες (σεξισμό, ρατσισμό, ομοφοβία, τρανσφοβία).

Τέλος, η συγκρότηση του επαναστατικού πολιτικού φορέα του εργατικού κινήματος προϋποθέτει μεταξύ άλλων μια διαδικασία συντονισμού, κοινής δράσης, διαλόγου, ιδεολογικής αντιπαράθεσης και συνολικής ανασύνθεσης των ευρύτερων δυνάμεων του ανταγωνιστικού κινήματος.

